

ARVIOINTIKERTOMUS 2022

Tarkastuslautakunta

Sisällys

PUHEENJOHTAJAN KATSAUS	2
1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA	3
2. VUODEN 2021 ARVIOINTIKERTOMUKSEN HAVAINTOJEN KÄSITTELY	7
3. TALOUDEN ARVIOINTI.....	8
4. VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVIERN TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN.....	10
4.1. Kaupungin tulosityksiköiden toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen.....	10
4.2. Kaupungin tulosityksiköiden käyttötalouden toteutuminen	16
4.3. Liikelaitosten tavoitteiden toteutuminen	17
4.4. Yhteenveto toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta	19
4.5. Tuloslaskelmaosan toteutuminen	20
4.6. Investointiosan toteutuminen	20
4.7. Rahoitusosan toteutuminen	20
5. KONSERNIYHTIÖT	21
6. SISÄINEN VALVONTA, RISKIENHALLINTA JA KONSERNIVALVONTA	23
7. HENKILÖSTÖ.....	24
8. TARKASTUSLAUTAKUNNAN HUOMIOT	26
9. LOPUKSI	28
10. TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KAUPUNGINVALTUUSTOLLE	29

PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2022 sujui kaupungin palveluiden ja toimintojen suhteen ilman koronapandemiasta aiheutuneita sulkuja. Sen sijaan henkilöstölle aiheutui edelleen runsaasti sairauspoissaoloja, mikä tietysti kuormitti sekä esihenkilöitä että työntekijöitä. Sijaisten saannissa on ollut vaikeuksia mm. varhaiskasvatuksen ja opetuksen toimialoilla ja kustannuksia on aiheutunut ennakoimattomasti. Toiminnallisesti vuosi on toteutunut pääsääntöisesti hyvin suunnitellun mukaisesti.

Taloudellisesti vuosi 2022 oli ylijäämäinen, mutta alkuperäisestä budjetista kuitenkin jäätin. Tilikauden tulos oli n. 2,1 miljoonaa euroa ja edellisvuodesta jäätin n. 2,6 miljoonaa euroa. Suurimpana selittäjänä oli Siun soten kustannusten reipas kasvaminen alkuperäisestä talousarviosta reilun 3 miljoonaa euroa. Tulopuolella talouden pysymistä kuitenkin ylijäämäisenä edesauttoi verotulojen ennakoitua suurempi kertyminen yhteisöverojen osalta.

Kaupungin oman toiminnan tulos jäi alkuperäisestä talousarviosta n. 700 000 euroa. Tätä selittää osaltaan toimitilojen tulosityksikön kustannusten kasvu mm. energianhinnan osalta. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa ja sitä seuranneet talouspakotteet Venäjää kohtaan nostivat energian hintaa tuntuvasti. Lisäksi kustannusarvion ylittyminen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tulosityksiköissä huononsi tulosta merkittävästi. Kaiken kaikkiaan vuoden 2022 taloudellinen tulos on kuitenkin hyvä.

Suurena huolenaiheena Lieksan kaupungilla työnantajana on henkilöstön ikääntyminen ja runsas eläköityminen. Uusia tekijöitä tarvitaan laajalla rintamalla ja saman rekrytointihaasteen edessä ovat monet muutkin kunnat. Kovasti on ponnistettava, jotta saisimme houkuteltua osaavia työntekijöitä kaupunkiimme. Viestintään ja positiivisen julkisuuskuvan luomiseen onkin panostettu kaupungin strategian mukaisesti ja tätä työtä on syytä jatkaa. Henkilöstön hyvinvoinnista on huolehdittava ja kuormitusta vähennettävä. Tähän suuntaan on päästy esim. talous- ja hallintojohtajan virkojen jakamisella. Myös hyvinvoinnin tulosityksikössä olisi varmasti syytä keventää johtavien viranhaltijoiden työtaakkaa.

Omasta ja tarkastuslautakunnan puolesta kiitän kaupungin henkilöstöä ja luottamushenkilöitä hyvästä suorituksesta vuonna 2022.

Sari Kangas

tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

Tarkastuslautakunnan tehtävistä on säädetty Kuntalain 14. luvussa ja kaupungin hallintosäännössä.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet, ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. (Kuntal 121 §).

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1 valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2 arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3 arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4 huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5 valvoa 84 S:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6 valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Hallintosäännön 77 §:n mukaan tarkastuslautakunta lisäksi:

- 1 seuraa tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seuraa tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tekee tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi,
- 2 huolehtii, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa sekä
- 3 tekee aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla

Kaupunginvaltuusto valitsi tarkastuslautakunnan jäsenet 16.8.2021 § 101.

Tarkastuslautakunta on toteuttanut arviointitehtävänsä kaupungin strategian luomissa raameissa. Arviointia varten tarkastuslautakunta on perehtynyt

hallintoelinten päätöksiin ja pitänyt 9 kokousta vuoden 2022 aikana ja kokoontunut 6 kertaa vuoden 2023 aikana. Tarkastuslautakunta on kuullut arviointia varten useita viranhaltijoita ja konserniyhteisöjen edustajia.

Tarkastuslautakunnan jäsenet 16.8.2021 alkaen:

Varsinaiset jäsenet

Kangas Sari, puheenjohtaja
Könttä Jaakko, varapuheenjohtaja
Pyykkö Hannele
Mustonen Eero
Teppo Tarja

Varajäsenet

Kipponen Kari
Eronen Seppo
Saarelainen Seija
Hätinen Virpi
Laatikainen Martti

Lautakunnan jäsenet eivät ole olleet esteellisiä vuoden 2022 aikana.

Tilintarkastuksesta vastaa valtuuston valitsemana (26.4.2021 § 39) tilintarkastusyhteisönä BDO Auditor Oy vuosina 2021 - 2023. Vastuullisena tilintarkastajana ja lautakunnan sihteerinä on toiminut JHT, HT Taina Törrönen. Avustavana tarkastajana on toiminut JHT, HT Joni Mäkitalo.

Tarkastuslautakunta on laatinut valtuustokaudelle 2021 - 2024 arviointisuunnitelman, joka muodostaa perustan toiminnalle ja ohjaa vuosittaista työohjelman laadintaa. Toiminnan painopistealueina ovat olleet vuonna 2022 hyvinvointilautakunnan tehtäväalueelta erityisesti kansalaisopisto, Pielisen Karjalan Musiikkiopisto, kirjasto, kotoutuminen, kulttuuritoiminta, liikunta ja ulkoilu, nuorisotyö sekä sosiaali- ja terveyspalvelut. Liikelaitoksista erityisesti on keskitytty vesihuoltoliikelaitokseen ja Pielisen Karjalan tilitoimistoliikelaitokseen. Lautakunta on kokouksissaan kuullut kertomusvuoden aikana kaupungin viranhaltijoita sekä konserniyhtiöiden toimitusjohtajia. Kaupunginhallituksen ja lautakuntien päätöksenteon seuraaminen on ollut osa työskentelyä. 7.12.2022 tehtiin myös tutustumiskäynti kirjastoon ja 17.1.2023 nuorisotoimen tiloihin ja hyvinvointikeskus Liehuun. Lisäksi lautakunta on saanut tilintarkastajalta raportointeja tarkastustoiminnasta.

Kuulemiset arviointivuodelta 2022:

Kokous	Aihe	Kuultavat
2.11.2022	Kaupungin ajankohtaiset asiat sekä osavuosisiraportti 2/2022.	Kaupunginjohtaja Jarkko Määttänen Vs. hallintojohtaja Sari Leinonen
7.12.2022	Tutustumiskäynti kirjastoon Pielisen Karjalan musiikkiopisto	Kirjastotoimenjohtaja Kaisa Nyman Pielisen Karjalan musiikkiopiston rehtori Soile Tikka
17.1.2023	Tutustumiskäynti nuorisotoimen tiloihin Tutustumiskäynti hyvinvointikeskus Liehuun	Nuorisosihteeri Paula Timonen Liikuntasihteeri Jarmo Honkanen
1.3.2023	Lieksan Kiinteistöt Oy:n tilinpäätös 2022 Lieksan Kehitys Oy LieKen tilinpäätös 2022 Vesihuoltoliikelaitoksen tilinpäätös ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen 2022 Elinvoiman edistämisen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen 2022 Hyvinvointilautakunnan tilinpäätös ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen 2022	Toimitusjohtaja Jarmo Vacklin Toimitusjohtaja Heikki Rusanen Vesihuoltopäällikkö Ville Nevalainen ja talousjohtaja Hannele Pöykkölä Elinvoimajohtaja Susanna Saastamoinen Hyvinvointijohtaja Arto Sihvonen
4.4.2023	Tilinpäätös sekä kaupunginhallituksen alaisten toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen 2022	Kaupunginjohtaja Jarkko Määttänen Talousjohtaja Hannele Pöykkölä Hallintojohtaja Sari Leinonen

Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu valtuuston hyväksymään vuoden 2022 talousarvioon, kaupunginhallituksen hyväksymään tilinpäätökseen, tilintarkastajan tarkastusraportteihin, tilintarkastuskertomukseen sekä tarkastuslautakunnan em. kuulemisiin.

Vuoden 2022 arviointia varten käydyissä työohjelman mukaisissa kuulemisissa on käyty läpi toimialan ajankohtaiset asiat sekä vuoden 2022 taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteumat.

Tarkastuslautakunta on osallistunut kahteen koulutukseen vuonna 2022: Tarkastuslautakunnan tilaamaan BDO Oy:n järjestämään Teams-koulutukseen

arviointikertomuksen laadinnasta ja talouden arvioinnista 5.4.2022 sekä FCG Oy:n järjestämään tarkastuslautakunnille tarkoitettuun webinaarikoulutukseen 15.11.2022.

Lieksan kirjasto valmistui vuonna 1981 ja viimeisin peruskorjaus valmistui vuonna 2016. Tarkastuslautakunta teki tutustumiskäynnin kirjastoon 7.12.2022.

2. VUODEN 2021 ARVIOINTIKERTOMUKSEN HAVAINTOJEN KÄSITTELY

Vuoden 2021 arviointikertomus merkittiin kaupunginvaltuustossa tiedoksi 6.6.2022 § 46. Samalla valtuusto pyysi arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista lautakuntien ja liikelaitosten selvitykset siten, että ne voidaan käsitellä vuoden 2022 loppuun mennessä pidettävässä valtuuston kokouksessa. Kaupunginhallitus on laatinut vastaukset arviointikertomukseen 24.10.2022 § 328, jotka on merkitty tiedoksi kaupunginvaltuustossa 31.10.2022 § 93 sekä tarkastuslautakunnassa 2.11.2022 § 52. Tarkastuslautakunta toteaa saadut vastaukset riittäviksi.

Hyvinvointikeskus Liehu on aktiivisessa käytössä ja lisännyt paikallisten urheiluseurojen harrastajamääriä. Tarkastuslautakunta teki tutustumiskäynnin Liehuun 17.1.2023.

3. TALOUDEN ARVIOINTI

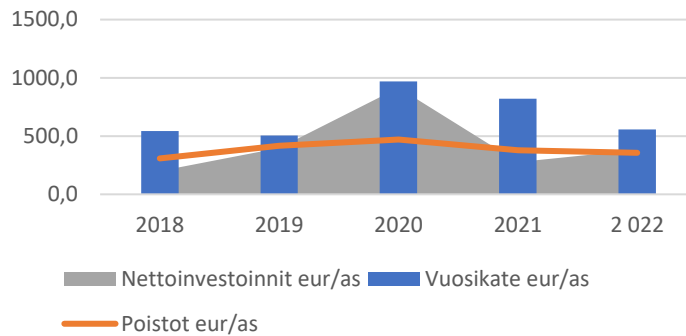
Tilikauden tulos oli vuonna 2022 noin 2,1 miljoonaa euroa. Vähennystä edellisvuodesta oli noin 2,6 miljoonaa euroa. Toimintakate heikkeni jopa 3,9 miljoonaa euroa, eli 5,1 %. Valmistus omaan käyttöön lisääntyi noin 0,5 miljoonalla eurolla. Toimintakuluja kasvatti Siun soten alijäämä vuodelta 2022. Sote-kulujen kasvua oli noin 3,3 miljoonaa euroa edellisvuoteen verrattuna. Ylimääräinen maksuosuus vuodelta 2022 oli noin 3,1 miljoonaa euroa. Lisäksi kaupungin osuus Siun soten palkkaharmonisaatiokustannuksista oli 2 miljoonaa euroa. Kaupunki ei kuitenkaan kirjannut näitä kustannuksia kirjanpitoonsa laisinkaan vedoten siihen, että 31.12.2022 ei ole ollut mitään sopimusta, joka olisi erääntynyt tai jonka perusteella 31.12.2022 asti työnantajana olleet tahot olisivat tästä mahdollisesti tulevaisuudessa toteutuvasta palkkaharmonisaatiosta vastuussa liikkeenluovutuksen alaisille työntekijöille. Osa Pohjois-Karjalan kunnista on päätenyt samaan ratkaisuun tilinpäätöksissään. Osa on kirjannut kustannukset tilikauden tulokseen 2022 ja osa vuoden 2022 palkkaharmonisaation kustannukset vuodelle 2022 ja 2021 kustannukset Edellisten tilikausien yli-/alijäämää veloittaen.

Verotulot vähenivät edellisvuodesta ollen noin 41,8 miljoonaa euroa. Vähennystä oli noin 1,4 miljoonaa euroa (-3,2 %). Suurin vähennys (1,2 miljoonaa euroa) oli kunnan verotuloissa edellisvuoteen nähden. Valtionosuudet kasvoivat noin 2,2 miljoonaa euroa, eli jopa 5,5 % edellisvuodesta. Huomioitavaa on, että osa vuoden 2022 valtionosuuksista peritään kunnilta takaisin hyvinvointialueuudistuksen vuoksi.

Tuloksesta tehtiin poistoeron vähennystä suunnitelman mukaan noin 0,4 miljoonaa euroa. Vuonna 2021 tehtiin ylijäämäisestä tuloksesta 2,8 miljoonaa euroa investointivarausta Pielisen Museon peruskorjaus-/uudisrakennushankkeeseen, urheilukentän peruskorjaukseen sekä urheilupuiston liikennejärjestelyihin. Vuonna 2022 ei tehty investointivarausta. Tilikauden ylijäämäksi muodostui noin 2,5 miljoonaa euroa, joka on noin 0,3 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän.

Lieksan kaupungin taloutta voidaan tarkastella esimerkiksi vuosikatteen riittävyydellä. Lähtökohtaisesti vuosikatteen tulisi riittää kattamaan ainakin poistot. Seuraavassa kaaviossa on esitetty Lieksan vuosikate, nettoinvestoinnit ja poistot asukasta kohden viideltä vuodelta. Viiden viimeisen vuoden aikana vuosikate on aina riittänyt kattamaan poistot. Kaaviosta nähdään myös, että vuoden 2020 vuosikate oli poikkeuksellisen suuri valtion koronatukitoimien vuoksi. Samana vuonna on myös nettoinvestoinnit olleet merkittävän suuret, kun Brahea-kampus rakennettiin. Pitkällä aikavälillä poistojen ja investointien tulisi olla lähellä toisiaan. Vuotta 2020 ja 2022 lukuun ottamatta nettoinvestoinnit ovat olleet alle poistotason.

Vuosikate, nettoinvestoinnit ja poistot eur/ as

Lieksan kaupungin kertynyt ylijäämä on noin 28,6 miljoonaa euroa, joka on asukasta kohden 2.760 euroa. Lisäksi kaupungilla on noin 10,4 miljoonaa euroa poistoeroa ja vapaaehtoisia varauksia, jotka ovat vain toisin nimettyä ylijäämää. Nämä huomioiden ylijäämä on jopa noin 39 miljoonaa euroa. Kaupungin talous on tältä osin tasapainossa, eikä alijäämän kattamisvelvollisuutta ole, eikä alijäämäisyys uhkaa kaupunkia lähivuosina.

Konsernin kertynyt ylijäämä on noin 44,7 miljoonaa euroa, joka on 4.308 euroa asukasta kohden. Myöskään konsernin osalta tämä kriisikuntakriteeri ei täyty, sillä alijäämää ei ole.

Kaupungin lainamäärä on melko vähäinen, sillä lainakanta on noin 3,3 miljoonaa euroa eli 316 euroa asukasta kohden. Kuntien keskiarvo vuonna 2021 lainamäärässä oli 3.465 euroa asukasta kohden. Konsernissa lainakanta on selkeästi suurempi, 3.357 euroa asukasta kohden, kun kuntien keskiarvo oli vuonna 2021 7.681 euroa asukasta kohden.

Huomioitavaa on, että kun Lieksassa mukaan otetaan lainojen lisäksi vastuut (vuokravastuut), nousee luku 951 euroon asukasta kohden. Kuntien keskiarvo tässä tunnusluvussa vuonna 2021 oli 4.441 euroa asukasta kohden. Tässäkin siis ollaan selkeästi alhaisemmalla tasolla kuin keskimäärin kunnissa. Konsernin osalta lainat ja vastuut asukasta kohden olivat Lieksassa 4.468 euroa, kun kuntien keskiarvo oli vuonna 2021 jopa 9.065 euroa. Konserninkaan osalta ei olla vielä lähellä kuntien keskiarvoa.

4. VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVIER TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Arviointikertomuksessa on esitetty toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen käyttäen värikoodeja. Luku laatikon sisällä kertoo tavoitteiden määrän.

	Toteutunut
	Osittain toteutunut
	Kesken
	Myöhässä/ei toteutunut/aloittamatta

4.1. Kaupungin tulosityksiköiden toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Keskusvaalilautakunta

Vaalit-tulosityksikkö

Kaupunginhallitus

Toimielimet-tulosityksikkö

Johtoryhmä-tulosityksikkö

Osittain toteutui henkilöstön täydennyskoulutus strategisen johtamisen välineenä. Vaihtoehtoisia toimintamalleja piti tarkastella, mutta siihen liittyvä koulutus sekä tarkastelu ei toteutunut suunnitellusti. Koulutus ei toteutunut myöskään vuonna 2021. Kuntatekniikkaliikelaitos kuitenkin valmisteli ja toteutti tavoitteen. Lisäksi toteutumatta jäi uusien verkostokumppanien löytäminen ja toimintatapojen uudistaminen, sillä tavoiteltua kaupunki-/kuntakohteen tutustumisvierailua ei toteutunut. Johtoryhmän rekrytoinnit osoittautuivat haasteellisiksi loppuvuodesta 2022 ja sen vuoksi tavoitteesta luovuttiin.

Elinvoiman palvelualue

Elinvoiman edistämisen -tulosityksikkö

Muun muassa internet-sivujen kieliversioiden toteutus on edelleen hieman kesken. Lisäksi tilinpäätöksen mukaan yhteistyön tiivistäminen Vaara-Karjalan Leader ry:n suuntaan on jäänyt, koska ohjelmakausi vaihtui ja entisen ohjelmakauden varat ovat loppuneet. Uuden ohjelmakauden varoja ei pystytä lainsäädännön vuoksi vielä jakamaan. Avustusten rajapintoja on kuitenkin yhdistyksen kanssa käyty läpi. Henkilöstön viestintäosaamisen laajentamisen tavoitteessa on kaupungin esimiehille

toteutettu kysely viestintäosaamiseen ja -koulutukseen liittyen, mutta koulutusta järjestetään kyselyn pohjalta vasta vuonna 2023.

Joukkoliikenne-tulosyksikkö

1	1	1
---	---	---

Tavoite ”Joensuu-Koli-välisen joukkoliikenteen edistäminen osana joukkoliikenteen kokonaiskehittämistä. Kolin syöttö-/sisäisen liikenteen kehittäminen” jäi kesken vuonna 2022 ja se oli kesken myös vuoden 2021 tilinpäätöksessäkin. Kimppakyytiliikenteeseen liittyvää asiakaskyselyä ei toteutettu, tavoitteena olleita asiakaspalautteita saatiin joitakin yksittäisiä kappaleita.

Työllisyyspalvelut-tulosyksikkö

11	8
----	---

Hyvinvointialueuudistus vaikeutti kuntouttavaa työtoimintaa, sillä lokakuun jälkeen ei ole voitu solmia enää uusia sopimuksia, koska järjestämisvastuu päättyi 31.12.2022. Lisäksi korona vaikeutti edelleen toimintaa. Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärätavoitteesta keskimäärin 160 asiakasta kuukaudessa jäätiin selvästi toteuman ollessa vain keskimäärin 82 asiakasta kuukaudessa kuten edellisenäkin vuonna. Työkokeilussa on ollut kaupungin omissa hallintokunnissa noin 6 asiakasta kuukaudessa tavoitteen oltua 20. Jatkopolutuksessa työkokeiluihin on mennyt kaupungille, yhdistyksiin ja yrityksiin yhteensä 16 asiakasta. Toiminnalliseen työkyvyn arviointiin on ohjattu yhteensä 22 hankkeen aikana, tavoite oli 30. Lieksan työllisyyden hoidon mallin luomista ei ole toteutettu suunnitellusti. Asiakaspalautteen keräämisessä tavoitteena ollut kyselyä yhteistyökumppaneille ei toteutettu. Tavoitteena ollut työhyvinvointikyselyn toteutumisesta ei ollut kerrottu tavoitteen kohdalla.

Työmarkkinatuen kuntaosuutta on onnistuttu merkittävästi pienentämään, tavoitetaso oli 102.500 euroa ja toteuma oli 82.443 euroa kuukaudessa.

Rakennusvalvonta ja ympäristö -tulosyksikkö

14	2	1
----	---	---

Kesken olivat tavoitteet: Vesihuoltolain valvonta. Määräaikaisten vapautuspäätösten läpikäynti ja jatkotoimenpiteet ja rakennusvalvonnan arkiston sähköistäminen. Kiinteistökannan päivityksen selvitystyö jäi vuodelta 2022 aloittamatta, koska rakennus- ja huoneistotietojen massasiirtoa ei saatu yrityksistä huolimatta toimimaan.

Maankäyttö-tulosyksikkö

12	4
----	---

Henkilöstön osalta vuosittaisia kehityskeskusteluja ei ole käyty vuonna 2022.

Hallinnon palvelualue

Henkilöstöhallinto-tulosyksikkö

3	2	1	1
---	---	---	---

Osittain toteutui esimerkiksi henkilöstön koulutustavoite, sillä tavoite oli 3 koulutusta/työntekijä/vuosi. Tilinpäätöksen mukaan koulutuksiin on käytetty noin 2,1 työpäivää/työntekijä. Koulutusten lukumäärää ei tosin ollut tilinpäätöksessä esitetty, joten tavoitteen arviointi ei ole yksiselitteinen. Myös esimiesten koulutuksiin osallistumisesta osittain jäätin. Työhyvinvointikyselyn tulokset eivät kehittyneet myönteiseen suuntaan, kuten tavoitteena oli ja vastausprosenttikin oli alhaisempi kuin edellisenä vuonna. Näin ollen tavoite ei toteutunut.

Asiakaspalvelu ja hallinto -tulosyksikkö

5	3	1
---	---	---

Sähköiseen arkistointiin siirtymisen valmistelu oli kesken. Meitan toteuttama sähköisen arkistoinnin kilpailutus oli vielä vuodenvaihteessa kesken.

Taloushallinto

Tulosyksikkö eriytettiin omaksi palvelualueeksi ja tulosyksiköksi kaupunginvaltuuston päätöksellä 28.3.2022 § 17. Talousarviossa palvelualue kuului vielä hallinnon palvelualueeseen. Yksiköllä ei ollut erillisiä toiminnallisia tavoitteita vuonna 2022.

Toimitilat

Toimitilat-tulosyksikkö

1	2
---	---

Tavoitteena ollut toimitilojen toimenpideohjelman päivittämistä ei ole tehty, vaan se tapahtuu vuoden 2023 aikana. Sote-keskushanke ja Pielisen Museon uudisrakennushankkeen suunnittelu ja toteutus ovat vieneet odotettua enemmän aikaa. Tuotantokustannustavoitteisiin ei ole päästy, koska Ukrainan sodan vuoksi energiakustannukset ovat merkittävästi nousseet.

Hyvinvointilautakunta

Ruokahuolto-tulosyksikkö

4

Kotoutuminen-tulosyksikkö

5	1
---	---

Tavoitteena olleita Riverian järjestämiä maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille tarkoitettuja tilaisuuksia ei ollut vuoden 2022 aikana, joihin maahanmuuttopalveluiden oli tavoitteena osallistua neljä kertaa vuodessa.

Perusopetus-tulosyksikkö

8	2	2
---	---	---

Viisivuotisen henkilöstösuunnitelman teko aloitettiin vuonna 2022, mutta se jatkuu vuoden 2023 puolella. Luotettavan oppilasennusteen laatiminen on haasteellista maahanmuuttajataustaisten oppilaiden suuren määrän vuoksi. Lisäksi kesken oli työyhteisön työ koulukohtaisesti asetetuissa kehittämiskohteissa.

Varhaiskasvatus-tulosyksikkö

6	3
---	---

Osittain jäi toteutumatta kehityskeskustelut kerran vuodessa ja työhyvinvoinnin kehittäminen työhyvinvointikyselyn perusteella. Myös muun muassa kysely uusille kuntalaisille varhaiskasvatuspalveluista on kesken.

Yläkoulu ja Lieksan lukio -tulosyksikkö

8	3	1
---	---	---

Tavoitteista ainoastaan osittain toteutui korkeakouluysteistyö. Henkilöstön suoritettujen koulutusten määrän on todettu toteutuneen vain osittain, kun korona-ajan jälkeen osallistuminen on ollut vielä vähäistä. Talousarviossa ei ollut asetettu määrällistä tavoitetta suoritetuille koulutuksille. Talousarvion toimintakatetavoitteesta jäätiin hieman, sillä ylitys oli 2,5 %, joten tavoite ei toteutunut. Tilinpäätöksessä on kerrottu toteutuneen osittain tavoite saada puolet peruskoulun päättävistä aloittamaan lukio-opinnot, sekä kaksoistutkintolaisten määrän kasvattaminen yhteistyössä ammatillisen koulutuksen kanssa. Tilinpäätöksestä ei kuitenkaan selkeästi ole esitetty, kuinka suuri osuus peruskoulun päättävistä aloitti lukio-opinnot tai sitä, onko kaksoistutkintolaisten määrä lisääntynyt.

* Huomattavaa on, että kaikille tavoitteille ei ollut asetettu talousarviossa määrällisiä tavoitteita, vaikka seurantatapa tavoitteessa oli määrällinen. Näin ollen ei voida yksiselitteisesti arvioida, ovatko tavoitteet toteutuneet.

Kansalaisopisto-tulosyksikkö

13	5
----	---

Osittain toteutui muun muassa peruuntuneiden kurssien määrä, sillä peruuntuneita kursseja oli jopa 11,5 % kurssitarjonnasta tavoitetaso ollessa 5 %. Prosenttiosuus kuitenkin väheni vuodesta 2021. Henkilöstön täydennyskoulutusmäärästä 2-3 työpäivää/vuosi jäätiin. Lisäksi muun muassa verkostoitumisen tavoite ei kaikilta osin toteutunut, sillä esimerkiksi Matkailuoppaan peruskoulutus yhteistyössä Lieksan Matkailuoppaiden kanssa -kurssi peruuntui opiskelijoiden vähyyden vuoksi.

* Huomattavaa on, että kaikille tavoitteille ei ollut asetettu talousarviossa määrällisiä tavoitteita, vaikka seurantatapa monessa tavoitteessa oli määrällinen. Näin ollen ei voida yksiselitteisesti arvioida, ovatko tavoitteet toteutuneet.

Pielisen Karjalan Musiikkiopisto -tulosityksikkö

11	6	1
----	---	---

Tavoitteista osittain toteutui muun muassa yhteistyö koulujen kanssa. Orkesteriyhteistyö on loppunut, mutta muilta osin tavoite on toteutunut. Osittain on toteutunut tilinpäätöksen mukaan myös osallistuminen Melodraama-hankkeeseen Jongunjoella kesällä 2022. Hankkeen toteutus on siirtynyt kuitenkin vuodelle 2023 ja tapahtuman toteuttamiseksi on saatu rahoituspäätös kesälle 2023. Tavoite ei siis toteutunut. Lisäksi osittain toteutuivat hankerahoitusten hakemiseen liittyvät tavoitteet. Vaskisoitonopettajan matka siirtyi kevääksi 2023 ja uusia pedagogisia rahoituksia ei haettu, koska rehtori oli hakuajaksi poissa. Opintojen keskeyttämisprosentin pitäminen matalana on myös vain osittain toteutunut. Syyslukukaudella on ollut yllättävän paljon opintojen keskeytyksiä, jotka ovat kasaantuneet tiettyihin soittimiin. Syinä oli muun muassa opettajan runsaat poissaolot ja opettajan vaihtuminen. Henkilöstön osalta tasapuolinen vastuunjako yhteisistä projekteista ja esimerkiksi kollegoiden toiminnassa on toteutunut vain osittain.

Kirjasto-tulosityksikkö

6	4
---	---

Muun muassa riittävän ja osaavan henkilökunnan tavoitteesta jäätiin osittain. Etenkin loppuvuodesta olivat henkilöstöresurssit vähäiset.

- * *Huomattavaa on, että kaikille tavoitteille ei ollut asetettu talousarviossa määrällisiä tavoitteita, vaikka seurantatapa monessa tavoitteessa oli määrällinen. Näin ollen ei voida yksiselitteisesti arvioida, ovatko tavoitteet toteutuneet.*

Kulttuuritoiminta-tulosityksikkö

7	1
---	---

Taiteen ammattilaisten näyttelytoiminta ja kulttuurikeskuksessa ja tapahtumien tuotanto paikkakunnalla -tavoite oli laitettu toteutuneeksi, vaikka pari tilaisuutta on siirtynyt vuoden 2023 puolelle. Kulttuurin toimintasuunnitelman toteuttamisen arviointi yhteistyössä hyvinvointipalvelujen kanssa on siirtynyt vuodelle 2023. Tämä jäi toteutumatta myös vuonna 2021.

Pielisen museo -tulosityksikkö

8	1	1
---	---	---

Museon ja Paaterin kävijämäärätavoitteita ei saavutettu, mutta tilinpäätöksessä kyseinen tavoite oli laitettu toteutuneeksi. Markkinoinnin ja viestinnän tavoite toteutui vain osittain. Tavoitteen toteumasta ei käy yksiselitteisesti ilmi, miltä osin tavoite ei toteutunut.

- * *Tarkastuslautakunta huomioi, ettei toiminnallisten tavoitteiden toteumassa ollut kaikilta osin otettu kantaa, olivatko tavoitteet toteutuneet. Esimerkiksi henkilökunnan virkistyspäivien pitämisestä ei ollut raportoitu. Tavoitteen toteutumisen voisi esittää tilinpäätöksissä tiiviimmin.*

Liikunta ja ulkoilu -tulosityksikkö 8 1

Henkilöstön tietoisuus eri toimintojen kustannusvaikutuksista -tavoite toteutui vain osittain. Hintojen nousu aiheutti lisämäärärahatarpeita.

- * *Tarkastuslautakunta huomioi, että kaikkiin tavoitteisiin ei ollut vastattu sanallisesti, onko tavoite toteutunut, kuten esimerkiksi, oliko toiminta- ja kohdeavustusten taso pidetty vuoden 2021 tasolla. Oli kerrottu vain vuoden 2022 toteumatiedot. Tarkastuslautakunta toivoo, että tavoitteiden toteutumisessa huomioitaisiin laajemmin paikkakunnan eri urheilulajit.*

Nuorisotyö-tulosityksikkö 10 1

Toteutumatta on tavoitteista jäänyt ainoastaan henkilöstön kehityskeskustelut, ne siirtyivät alkuvuoteen 2023.

Nuorisotoimen tilojen bänditilat. Tarkastuslautakunta teki tutustumiskäynnin nuorisotoimen tiloihin 17.1.2023.

4.2. Kaupungin tulosityksiköiden käyttötalouden toteutuminen

Seuraavassa taulukossa on esitetty valtuuston sitovuustasolla talousarvion ylitykset sekä alitukset kaupungin tulosityksikoistä. **Vihreällä** on merkitty ne poikkeamat, joissa toteuma on ollut parempi kuin talousarvio ja **punaisella** talousarvion määrärahojen ylitykset tai tuloarvioiden alitukset.

Tulosityksikkö	Talousarvion toimintakatteen ylitys (-)/alitus (+) €
Vaalit	+ 1.209
Toimielimet	+ 3.297
Johtoryhmä	- 27 458
Elinvoiman edistäminen	+ 85 449
Joukkoliikenne	+ 42.125
Työllisyyspalvelut	+ 16.846
Rakennusvalvonta ja ympäristö	+ 15.653
Maankäyttö	+ 132.091
Henkilöstöhallinto	+ 24.929
Asiakaspalvelu ja hallinto	+ 60.841
Taloushallinto	+ 37.424
Toimitilat	+ 79.685 (toimintatuotot) - 109.514 (valmistus omaan käyttöön) - 146.203 (toimintakulut)
Kuntatekniikka	+ 2.077 (toimintatuotot) - 327.659 (valmistus omaan käyttöön) + 347.406 (toimintakulut)
Ruokahuolto	+ 4.506 (toimintatuotot) - 29.622 (toimintakulut)
Kotoutuminen	- 9.172
Perusopetus	- 284.015
Varhaiskasvatus	- 213.445
Yläkoulu ja Lieksan lukio	- 98.320
Kansalaisopisto	+ 29.657
Pielisen Karjalan Musiikkiopisto	- 5.962
Kirjasto	+ 59.306
Kulttuuritoiminta	+ 8.195
Pielisen museo	- 13.524
Liikunta ja ulkoilu	+ 40.593
Nuorisotyö	+ 28.627
Sosiaali- ja terveystaloudet	+ 1.096.523

Toimitilat-tulosityksikön toimintamenojen ylitys johtui pääosin sähkö- ja lämmitysenergian hintojen voimakkaasta kasvusta.

Perusopetuksen toimintakatteen ylitys johtui pääosin kuljetuspalveluiden ylittyessä noin 190.000 euroa arvioidusta. Lisäksi pakolaisten toimeentulokorvaukset eivät toteutuneet budjetoidusti (20.000 euroa) ja hankeavustusten jaksotuksen vuoksi

toimintatuottoja jäi kertymättä noin 28.000 euroa. Tällä ei kuitenkaan pitäisi olla vaikutusta toimintakatteeseen, koska vastaavia menojaakaan ei pitäisi olla toteutunut.

Varhaiskasvatuksen toimintakatteen ylitys johtuu pääosin siitä, ettei hankeavustuksia toteutunut budjetoidusti. Noin 102.000 euroa jäätiin talousarviosta, kun avustuksia on jaksotettu vuodelle 2023. Uusiin hankkeisiin ei ollut budjetoitu kustannuksia vuodelle 2022. Toimintakulujen ylitys oli noin 66.000 euroa ja suurin osa (53.000 euroa) niistä johtui palkkojen ja palkkioiden ylityksestä. Sijaisten palkkakustannukset ylittyivät jopa 129.000 euroa budjetoidusta, sillä henkilöstöllä oli runsaasti sairauslomapäiviä.

Yläkoulun ja Lieksan lukion ylitys johtui pääosin kotikuntakorvausten (48.000 euroa) ylittyessä arvioidusta. Myös kuljetuspalvelut ylittyivät noin 37.000 euroa arvioidusta. Lisäksi hankejaksotuksista johtuen tuottoja jäi toteutumatta noin 28.000 euroa.

4.3. Liikelaitosten tavoitteiden toteutuminen

Pielisen Karjalan tilitoimistoliikelaitos

Tilitoimistoliikelaitos päätettiin lakkauttaa tilikauden aikana. Liikelaitoksen toiminta on lakannut 31.5.2022 ja se on purettu 31.7.2022. Tilinpäätöksessä ei tämän vuoksi raportoitu toiminnallisten tavoitteiden toteutumista, vaikka talousarviossa oli asetettu toiminnallisia tavoitteita.

Valtuustoon nähden sitovaa olivat yhteistoimintakorvaukset sekä tilikauden yli-/alijäämä. Tilikauden ylijäämätavoite **0 euroa** toteutui, samoin kuin tavoite yhteistoimintakorvaukset (**238.367 euroa**) toteutui 100 %:isesti, koska talousarviomuutos tehtiin liikelaitoksen purkamisen jälkeen.

Lieksan kaupungin kuntatekniikkaliikelaitos **8 4**

Tavoitteena oli investointien toteutus investointiohjelman ja investointimäärärahojen mukaisesti. Lieksan sataman ruoppausalueella toteutetaan lisäpohjatutkimuksia keväällä 2023 ruoppaustyön laadun varmistamisen ja maaperän tarkemman selvittämisen vuoksi. Urheilupuiston liikennejärjestelyjen suunnittelu siirtyi vuodelle 2023. Kolin sataman kävelytasanteen huonokuntoiset puuosat uusittiin, mutta kävelytasanne tarvitsee vielä kattavan kuntokartoituksen ja tasanteen uudelleensuunnittelun. Lisäksi satamien ja venerantojen poijupaikkojen kunnostuksia jatketaan vielä vuonna 2023. Lieksan sataman pilssivesien tyhjennyspiste asennetaan paikoilleen ennen veneilykautta 2023. Lisäksi muun muassa kehityskeskustelut ovat toteutuneet vain osittain työntekijöiden kanssa. Esimiesten ja asiantuntijoiden kanssa ne ovat toteutuneet. Tavoite jäi samalla tavoin toteutumatta edellisenäkin vuonna.

Valtuustoon nähden sitovaa olivat yhteistoimintakorvaukset, tilikauden yli-/alijäämä sekä kaupungille tuotettavien investointien määrärahat ja tuloarviot projektitasolla.

Tilikauden ylijäämätavoite 0 euroa toteutui, mutta yhteistoimintakorvaukset toteutuivat 19.749 euroa talousarviota huonompana.

Kaupungille tuotettavien investointien määrärahoissa ja tuloarviossa pysyttiin hyvin. Kolin kävelytasanteen määrärahoissa oli ainoa vähäinen ylitys, 2.076 euroa.

Lieksan kaupungin vesihuoltoliikelaitos

1	6	2	3
---	---	---	---

Tavoitteista kesken oli talouden tunnuslukujen vertailu saman kokoluokan ja lähialueen muihin vastaaviin toimijoihin sekä jätevesien käsittelyn ja johtamisen ympäristökuormituksen minimoimisen tavoitteet. Toteutumatta jäi vesihuoltolaitoksen omaisuustietojärjestelmän tarpeen ja toteutuksen selvitys ja sähköisen kunnossapitojärjestelmän selvitys. Myöskään henkilöstön omia osaamistasovaatimuksia ei ollut laadittu eikä lakisääteisiä tehtäviä ja vastuita kohdennettu tiettyihin tehtäviin ja henkilöihin ja varattu heiltä resursseja niiden toteuttamiseen. Tarkastuslautakunta huomioi, että vesihuoltolaitoksen tavoitteet olivat melko vaativia ja niitä oli paljon. Vesihuoltoliikelaitokseen valittiin uusi vesihuoltopäällikkö alkuvuodesta 2022. Koko vuoden liikelaitoksessa oli henkilöstöresurssipulaa.

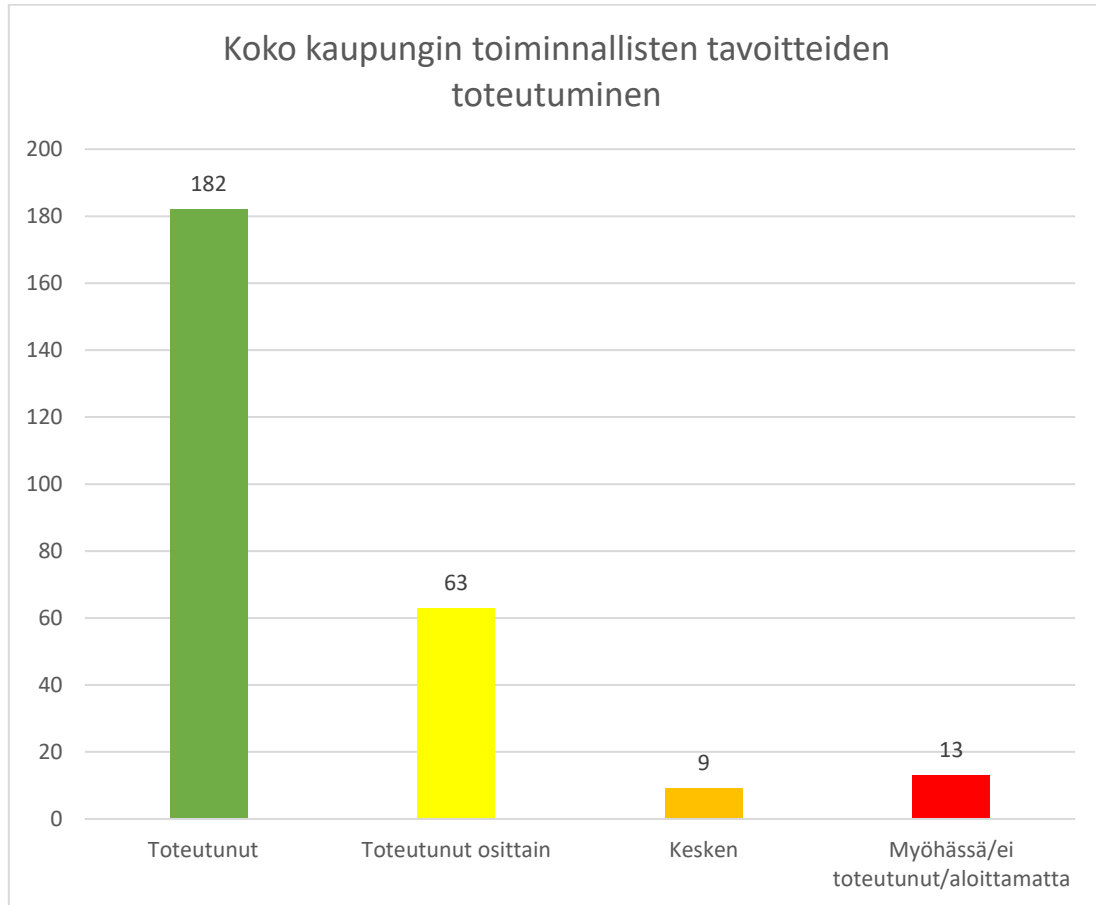
Valtuustoon nähden sitovaa olivat korvaus peruspääomasta ja tuloslaskelman tilikauden tulos. Korvaus peruspääomasta toteutui suunnitellusti, mutta tilikauden tulos jäi tavoitteesta jopa 163.053 euroa. Suurimpana syynä tulostavoitteesta jäämiseen oli palvelujen ostojen toteutuminen 74.000 euroa talousarviota huonompana. Myös ostot ylittyivät noin 43.000 euroa ja liikevaihto toteutui noin 33.000 euroa suunniteltua pienempänä. Inflaatio on nostanut kustannuksia merkittävästi.

Sataman grillikota ja ulkoliikunta-alue.

4.4. Yhteenveto toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta

Seuraavassa kaaviossa on esitetty koko kaupungin (sisältää muut liikelaitokset paitsi Pielisen Karjalan tilitoimistoliikelaitoksen) toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen. Mukana ovat myös tarkastuslautakunnan tavoitteiden toteuma.

Kaaviosta nähdään, että selkeästi suurin osa tavoitteista on toteutunut. Prosentuaalisesti toteutunut on siis noin 68 % (61 % vuonna 2021) tavoitteista. Lisäksi jos mukaan otetaan osittain toteutuneet tavoitteet, on tulosyksiköiden tavoitteista toteutunut tai toteutunut osittain noin 92 % (noin 90 % vuonna 2021) tavoitteista. Kaupungin tavoitteet on asetettu siten, että niissä on huomioitu tuottavuus ja taloudellisuus, palvelujen laatu, henkilöstönäkökulma sekä palvelujen vaikuttavuus. Nämä ovat tuloksellisuuden eri osa-alueita. Näin ollen, jos tavoitteet ovat toteutuneet, on toiminta ollut myöskin tuloksellista.

* *Tarkastuslautakunnan mielestä kaupungin toiminta on vuonna 2022 ollut tuloksellista.*

4.5. Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tuloslaskelmaosassa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat kaupungin verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot, satunnaiset erät ja tilinpäätössiirrot (budjetoitavia tilinpäätössiirtoja ovat erät, joiden toteutuminen on arvioitavissa talousarviota laadittaessa).

- Verotulot: toteutuivat 242.035 euroa talousarviota paremmin
- Valtionosuudet: toteutuivat 285.304 euroa talousarviota paremmin
- Rahoitustulot ja -menot: toteutuivat 7.365 euroa talousarviota huonommin
- Satunnaiset erät: toteutuivat talousarvion mukaisesti (0 euroa)
- Tilinpäätössiirrot: toteutuivat 4.218 euroa talousarviota paremmin (budjetoitavat erät)

Rahoitustuottojen ja -menojen alitus oli vähäinen.

4.6. Investointiosan toteutuminen

Valtuustoon nähden sitovaa olivat kaupungin ja liikelaitosten investointien kokonaiskustannusarviot, määrärahat, ja tuloarviot sillä tasolla, kun ne on investointibudjetissa esitetty, yleensä investointiprojekteittain. *Ylitykset määrärahoissa ja alitukset tuloarvioissa olivat vähäisiä.*

4.7. Rahoitusosan toteutuminen

Valtuusto ei ole asettanut rahoitusosalle sitovuustasoja.

* *Jokaisesta talousarvion osasta tulisi asettaa sitovat tavoitteet.*

5. KONSERNIYHTIÖT

Kaupungilla on kaksi tytäryhtiötä. Vuoden 2022 talousarviossa oli asetettu ensimmäistä kertaa toiminnallisia tavoitteita selkeästi myös tytäryhtiöille. Näitä tai taloudellisia tavoitteita ei kuitenkaan ollut talousarviossa 2022 esitetty valtuustoon nähden sitoviksi. Tilinpäätöksessä ei ollut myöskään kerrottu tytäryhtiöiden toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta.

Lieksan Kiinteistöt Oy

Lieksan Kiinteistöt Oy vuokraa asuntoja, yritystiloja sekä tuottaa kaupungille kiinteistönhuoltoon, korjaukseen siivoukseen ja hallintoon liittyviä tehtäviä. Lisäksi yhtiö toteuttaa kaupungin toimitilainvestoinnit.

Vuosi 2022 oli vuoden 2021 tapaan yhtiössä poikkeuksellinen koronan lisäksi runsaslumisen talven takia. Lisäksi vuoden 2022 alkupuolella alkoi Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan, mikä aiheutti energian voimakkaan hinnannousun ja kiihtyvän inflaation ja korkotason nousun. Yhtiön lämmitys-, sähkö- ja ulkoalueiden hoitokustannukset ylittivät edellisen vuoden vastaavat kustannukset noin 0,3 miljoonalla eurolla (edellisvuonna vastaavat kustannukset kasvoivat 0,8 miljoonaa euroa vuodesta 2020). Ylitystä budjetoituun nähden tuli noin 0,8 miljoonaa euroa. Tilikauden tappio oli noin 0,6 miljoonaa euroa.

Yhtiön taloudellinen tilanne on edelleen heikko, sillä yhtiön nettokäyttöpääoma on negatiivinen noin 5,6 miljoonaa euroa. Lainoja on järjestelty uudelleen omistajan myötävaikutuksella lyhennysten ja korkojen osalta, minkä turvin lainojen hoito on turvattu vuoden 2024 loppuun asti. Kaupunki on lisäksi päättänyt talousarviossaan 2023 pääomittaa yhtiötä 1 miljoonalla eurolla. Tällä on myönteinen vaikutus yhtiön mahdollisuuksiin hoitaa taloudelliset velvoitteensa. Yhtiö lyhensi lainoja vuoden 2022 aikana noin 2,9 miljoonaa euroa ja otti uutta lyhytaikaista lainaa 1,9 miljoonaa euroa ja pitkäaikaista lainaa 3,4 miljoonaa euroa.

Vuokra-asuntojen kysynnän lasku tasoittui hieman vuonna 2022. Lukumäärällisesti asuntojen käyttöaste vuoden aikana oli 93,0 %, mutta taloudellinen käyttöaste oli 79,0 %, kun isoja asuntoja on paljon tyhjänä. Ukrainalaiset ovat omalta osaltaan parantaneet käyttöastetta, sillä Kotokunta Oy on vuokrannut yhtiöltä asuntoja ukrainalaisten pakolaisten vastaanottokeskustoimintaa varten. Tällä on merkittävä myönteinen vaikutus vuokra-asuntojen käyttöasteeseen lähitulevaisuudessa. Yhtiö purki Sankkilantie 7:n ja Reunatie 13:n kerrostalot vuonna 2022 käyttöasteen parantamiseksi. ARA myönsi näihin purkuavustusta 90 % hyväksytyistä kustannuksista.

Yritystilojen puolella suurimpia hankkeita olivat Kerantie 19 hallin katon uusinta ja Kerantie 7 – 9 hallin muutostyöt. Hankkeiden yhteiskustannus on noin 1,8 miljoonaa euroa, joista osa toteutuu vuoden 2023 puolella.

* Tarkastuslautakunta on edelleen huolissaan Lieksan Kiinteistöt Oy:n heikosta taloudellisesta tilanteesta. Kaupunki joutuu tukemaan yhtiötä jatkossakin.

Lieksan Kehitys Oy LieKe

Lieksan Kehitys Oy LieKe edistää Lieksan kaupungin vetovoimaa ja pitovoimaa vahvistaen aluetalouden kasvua ja elinvoimaa. LieKe toimii koordinoijana yritysten ja yrittäjien neuvontapalveluissa yhden luukun periaatteella koko kaupunkikonsernissa.

Toiminta painottuu kolmeen osa-alueeseen: yrityskehittämiseen ja -neuvontaan, toimintaympäristön kehittämiseen sekä aluemarkkinointiin.

- Yrityskehittäminen ja -neuvonta sisältää yritysten perustamiseen, kasvuun, kansainvälistymiseen ja omistajanvaihdokseen sekä yrityssijoittumiseen että yritystiloihin liittyviä palveluita.
- Toimintaympäristön kehittämisessä keskitytään yritysten työvoimasaannin turvaamiseen, elinkeinojen kehittämiseen, strategiseen hanketoimintaan, vaikuttamiseen ja tiedottamiseen sekä edunvalvontaan.
- Aluemarkkinoinnilla lisätään Lieksan tunnettuutta: Lieksa on hyvä paikka asua, yrittää, investoida sekä matkailla.

Lieksan Kehitys Oy LieKen kaupungilta saama perusrahoitus vuonna 2022 oli 565.800 euroa, josta palautettiin 8.950 euroa. Tilikauden liikevaihto oli 707.301,97 euroa ja tulos 37,86 euroa.

Yhtiöllä on ollut käynnissä yhteensä 6 eri hanketta tilikauden aikana. Kaupungin perusrahoitus hankkeisiin oli 180.000 euroa. Matkailun kehittämiseen kohdistuva kaupungin perusrahoitus oli 80.000 euroa ja perustoimintaan kohdistuva osuus 305.800 euroa.

* Tarkastuslautakunnan mielestä LieKen toiminta on ollut tuloksellista.

6. SISÄINEN VALVONTA, RISKIENHALLINTA JA KONSERNIVALVONTA

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 25.1.2021. Sisäisestä valvonnasta, riskienhallinnasta ja konsernivalvonnasta on annettu toimintakertomuksessa selkoa. Selonteko perustuu tehtyyn itsearviointiin, joka toteutettiin syys-lokakuussa 2022: Arviointien mukaan kaupungin yksiköissä sisäisen valvonnan taso on yleisesti ottaen edelleen hyvä. Kehityskohteeksi nousi riskikartoituksen systemaattisuus yksiköissä. Lisäksi havaittiin johdon ja henkilöstön koulutustarvetta sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta.

Merkittävimpiä riskejä on tuotu esille tilinpäätöksessä. Riskeiksi on mainittu muun muassa kaupungin väkiluvun vähentyminen ja sitä kautta myös yritysten ja kaupungin rekrytointihaasteet, saavutettavuus sekä kaupungin myöntämät takaukset lähinnä konserniyhtiöille. Lisäksi kiinteistöyhtiön omistamiin yritys kiinteistöihin liittyy huomattavia taloudellisia riskejä.

Konsernivalvonnassa ei ole havaittu erityisiä puutteita. Kaupunginjohtaja, elinvoimajohtaja ja tytäryhtiöiden toimitusjohtajat ovat vuoden 2022 aikana kokoontuneet lähes viikoittain kaupunkikonsernin palaveriin. Vuoden 2021 alusta alkaen vesihuolto- ja kuntatekniikkaliikelaitosten johtajat ovat osallistuneet palaveriin kerran kuukaudessa.

7. HENKILÖSTÖ

Kaupunki on laatinut vuodelta 2022 henkilöstökertomuksen. Kaupungin palveluksessa oli vuoden 2022 lopussa yhteensä 367 henkilöä, kun vuotta aiemmin henkilöstöä oli 371. Vakinaisten määrä oli 236, jossa oli laskua 15 henkilöä. Kaikkien eläköityneiden tilalle ei ole palkattu uusia henkilöitä. Myös tilitoimistoliikelaitoksen lakkauttaminen vaikutti osaltaan henkilöstön määrään.

Vuosi 2022 oli kolmas koronavuosi, joka on ollut edelleen haastava myös henkilöstön näkökulmasta. Sairauspoissaoloja kertyi erityisesti koronaan liittyen paljon.

Sairauspoissaolot

Sairauspoissaolot	Kalenteripäivät 2022	Kalenteripäivät 2021
Lyhyet poissaolot alle 4 pv	1339	993
4 - 29 pv	2937	1883
30 - 60 pv	572	522
61 - 90 pv	407	199
91 -180 pv	477	773
yli 180 pv	365	0
Yhteensä	6097	4370
Kalenteripäiviä / htv	17	12,2

Vuoden 2022 aikana terveysperusteisten poissaolojen osuus työajasta oli 5,11 %, joka on 1,52 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuoden 2021 prosenttiosuus ja 1,73 %-yksikköä enemmän kuin vuonna 2020. Kalenteripäivinä laskettuna terveysperusteisia poissaolopäiviä oli vuonna 2022 1.727 päivää enemmän kuin vuonna 2021. Sairauspoissaoloja oli 17 kalenteripäivää henkilötyövuotta kohden vuonna 2022 ja 12,2 kalenteripäivää henkilötyövuotta vuonna 2021. Luku on selkeästi kasvanut. Kunta-alan keskiarvo oli 16,7 vuonna 2021, joten siihen nähden ollaan keskiarvon tuntumassa. Sairauspoissaolojen määrää on lisänneet etenkin lyhyet poissaolot johtuen koronasta ja muista hengitystieinfektioista vuoden 2022 aikana. Pitkiä yhtäjaksoisia sairauspoissaoloja on edellisvuotta enemmän. Henkilöstökertomuksen mukaan näitä henkilöitä ei ole lukumääräisesti montaa henkilöä, mutta yhdenkin henkilön lisäys nostaa päivien määrää merkittävästi.

- * *Tarkastuslautakunta huomioi, että sairauspoissaolojen määrän tilastoinnissa oli toteutettu tarkastuslautakunnan toive ja sairauspoissaolot oli ilmoitettu kalenteripäivää henkilötyövuotta kohden ja kunta-alan keskiarvokin oli esitetty. Vertailtavuus helpottui.*

Henkilöstön hyvinvointi

Henkilöstön työhyvinvointia ja työkykyä arvioitiin ensimmäisen kerran syyskuussa 2017 työhyvinvointikyselyn avulla. Vuonna 2022 kysely toteutettiin kuudennen kerran. Työhyvinvointikyselyn tuloksia havainnollistavan timanttikuvion kärjistä huonompaan suuntaan muuttuivat Esimiestyö (-0,13), Työkyky (-0,04), Tiedonkulku ja vuorovaikutus (-0,09) ja Työn kehittävyys (-0,03). Ergonomia ja työterveys pysyi samana ja ainoastaan Optimaalinen kuormitus parani (+0,04).

Tulokset purettiin työyksiköittäin ja työyksiköt asettivat omien tulostensa perusteella 1-2 kehittämistavoitetta. Yhteistyötoimikunta määritteli tulosten perusteella koko organisaatiota koskevat tavoitteet:

- riskienarvioinnin kehittäminen
- tiedonkulkua, vuorovaikutusta ja ennakointia kehittävät toimenpiteet
- järjestelmällinen ja tehtävänmukainen perehdyttäminen
- työterveyshuoltoon kuuluvien palveluiden selventäminen kaupungin työntekijöille.

* Kaupungin eri toimialoilla on lähivuosina paljon eläköitymisiä näköpiirissä, joten kaupungin tulisi panostaa uusien työntekijöiden rekrytointiin. Lisäksi tulisi panostaa henkilöstön pysyvyyteen ja työssäjaksamiseen.

8. TARKASTUSLAUTAKUNNAN HUOMIOT

- * *Tarkastuslautakunta huomioi edelleen, että toiminnallisia tavoitteita on valtuustoon nähden sitoviksi asetettu suuri määrä. Tavoitteita asettaessa olisi hyvä pohtia, tulisiko niiden olla valtuustoon vai ehkä vain toimielimeen nähden sitovia.*
- * *Edelleen pyydetään huomioimaan, että tavoitteet asetettaisiin niin, että niiden toteutumista pystyisi arvioimaan. Tavoitteille tulisi asettaa selkeät mittarit ja tavoitetasot. Kaikilta osin toiminnallisten tavoitteiden toteutumista ei pystynyt arvioimaan, koska tavoitteella ei ollut selkeää tavoitetasoa. Tilinpäätöksessä tulisi selkeästi esittää, onko tavoite toteutunut. Kaikilta osin tavoitteisiin ei ollut myöskään vastattu selkeästi ja tiiviisti.*
- * *Eri tulosityksiköissä toteutetaan erilaisia asiakaskyselyjä. Tarkastuslautakunta huomioi, että kyselyjen tiedottamiseen eri kanavissa tulisi panostaa, jotta vastauksia saataisiin riittävän kattavasti.*
- * *Tarkastuslautakunta huomioi, että kehityskeskusteluja ei ole käyty vuosittain kattavasti koko henkilöstön osalta. Kehityskeskustelujen käymistä säännöllisesti pidetään tärkeänä työssä kehittymisen ja työssäjaksamisen näkökulmasta.*

Hallinnon ja talouden palvelualueet

- * *Sähköisiä palveluja on lisätty. Sähköisten palvelujen tarjoaminen perinteisten palvelumuotojen rinnalla nähdään positiivisena ja näitä suositellaan lisäämään jatkossakin.*
- * *Johtavien viranhaltijoiden työkuormaan tulisi kiinnittää huomiota. Tarkastuslautakunta näkee positiivisena, että esimerkiksi hallintojohtajan ja talousjohtajan tehtävät on uudistuksen myötä jaettu kahteen eri virkaan.*

Hyvinvoinnin palvelualue

- * *Tarkastuslautakunta teki tutustumiskäynnin hyvinvointikeskus Liehuun ja toteaa, että tilat ovat monipuolisessa käytössä. Eri urheilutilojen keskittäminen samaan kokonaisuuteen lisää käyttäjäystävällisyyttä ja kävijämäärää.*
- * *Tarkastuslautakunta teki tutustumiskäynnin kirjastoon. Omatoimikirjasto otettiin käyttöön joulukuussa 2022 ja palvelu on otettu innokkaasti vastaan. Henkilöstöresursseissa on ollut haasteita vuoden 2022 aikana. Kirjastotilat on todettu henkilöstön näkökulmasta toimiviksi ja aineiston uusimiseen on*

panostettu. Kirjaston lainaus- ja kävijämäärät ovat kasvaneet vuoteen 2021 verrattuna.

- * *Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että perusopetuksessa, varhaiskasvatuksessa ja yläkoulussa ja Lieksan lukiossa on vuosittain merkittäviä talousarvion ylityksiä. Talousarviomuutoksia on tehty vuoden aikana, mutta ne eivät ole olleet syystä tai toisesta riittäviä. Budjetoinnin tarkkuuteen tulisi kiinnittää jatkossa enemmän huomiota.*
- * *Ukrainalaiset pakolaiset ovat tuoneet haasteita monelle palvelualueelle. Esimerkiksi valmistavan opetuksen ryhmiä on nopealla aikataululla jouduttu perustamaan. Tarkastuslautakunta näkee hyvänä asiana, että kaupunki on pystynyt tarjoamaan palveluja ja asuntoja pakolaisille.*

Elinvoiman palvelualue

- * *Työllisyyspalveluiden merkittävä taloudellinen ongelma on edelleen työmarkkinatuen kuntaosuuden suuruus, joka oli noin 1,0 miljoonaa euroa vuonna 2022. Edellisenä vuonna kuntaosuus oli 1,3 miljoonaa euroa. Ponnisteluja työmarkkinatuen kuntaosuuden pienentämiseksi tulee jatkaa.*
- * *Tarkastuslautakunta on huolissaan kuntouttavan työtoiminnan tilasta, kun sen järjestämisvastuu siirtyi 1.1.2023 alkaen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle. Toiminnassa on ollut katkos, mikä voi lisätä kaupungin työmarkkinatuen kuntaosuutta.*

Sosiaali- ja terveystoimen palvelut, Siun Sote

- * *Sosiaali- ja terveystoimen järjestämisvastuu siirtyi 1.1.2023 hyvinvointialueille. Siun soten kuntayhtymän viimeisenä toimintavuotena kustannukset kasvoivat ja Lieksan kaupungille tuli katettavaa alijäämää noin 3,1 miljoonaa euroa. Lisäksi Siun soten palkkaharmonisaation pakollisen varauksen (noin 24 miljoonaa) osuus Lieksalle on noin 2 miljoonaa euroa. Tätä osuutta ei kuitenkaan kirjattu kaupungin tilinpäätökseen.*
- * *Hyvinvointialueuudistuksen vuoksi vasta vuoden 2023 syksyllä ratkeavat seuraavien vuosien valtionosuusrahoituksen tasot kunnille. Mitä suuremmat sosiaali- ja terveystoimen kustannukset ovat olleet vuosina 2021 ja 2022, sitä pienemmät ovat kuntien tulevien vuosien valtionosuudet.*

9. LOPUKSI

Nykyinen tarkastuslautakunta on työskennellyt toista vuottaan. Työskentely on sujunut hyvin ja ilmapiiri on ollut avoin. Kuulemisten yhteydessä on kaupungin ja tytäryhtiöiden toiminnasta saatu hyvin tietoa kaupungin toiminnasta ja taloudesta. Keskustelu kuultavien kanssa on ollut avointa.

Tarkastuslautakunta kiittää kaupungin viranhaltijoita, kaupunkikonsernin henkilöstöä, luottamushenkilöitä sekä tarkastuslautakunnan sihteerä ja tilintarkastajaa yhteistyöstä kuluneen vuoden aikana.

Kuva: Ismo Pekkarinen

10. TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KAUPUNGINVALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2022 kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että kaupunginvaltuusto pyytää arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista lautakuntien ja liikelaitosten selvitykset siten, että ne voidaan käsitellä vuoden 2023 loppuun mennessä pidettävässä valtuuston kokouksessa.

Lieksassa 23.5.2023

Sari Kangas

puheenjohtaja

Jaakko Könttä

varapuheenjohtaja

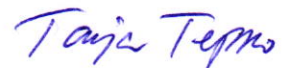
Hannele Pyykkö

jäsen

Eero Mustonen

jäsen

Tarja Teppo

jäsen